THE BEGINNINGS OF THE ROMANIAN MEDICAL TERMINOLOGY

Jana Mincu

Institute of Philology of the Moldavian Academy of Sciences, Chişinău, Moldavia

Abstract: The communion of universe (macrocosm) and organism (microcosm) present in existential philosophy of Romanian nation penetrates in medicine, its study object being the human and his physical and spiritual integrity. In Romanian language the first three scientific medical terms are attested in documents, chronicles, in Dimitrie Cantemir works. In Scara a numerilor şi a cuvintelor streine tâlcuitoare, attached to Istoria Ieroglifică, the first type of explicative dictionary includes 280 terms form different spheres, inclusiv medicine (anatomy, clinic, farmacy).

Keywords: Istoria Ieroglifică, medical terms, anatomy, clinic, farmacy.

„Ştiinţa lucrurilor este lumina minţii”.
(Dimitrie Cantemir)

Marele cărturar Dimitrie Cantemir, considerat fondatorul terminologiei medicale româneşti, taratează corpul uman din perspective existenţiale: „Toată filosofiia fizicească asupra trupului firesc şi în ştiinţa lucrurilor fiinţăşti se sprijineşte (IE 78). Regăsim reminiscenţe ale medicinei geto-dacice. Platon menţiona că aceasta este una dintre cele mai evoluate şi conţine **învăţătura sacră a tămăduirii**: „Să nu se lase înduplecat de nimeni spre îngrijire cu leacuri...până bolnavul nu-şi deschide...sufletul spre a fi tămăduit” (Parii: 2006, p. 32).

Cunoaşterea omului, în general, pentru savant, este importantă. Sentinţa „Cineva spre sine ce este a să cunoaşte” este o traducere din latinescul Nosce te ipsum, care arată **cunoaşterea** ca una dintre menirile omului în relaţia macrosistem → microsistem.

Elemente de terminologie anatomică

Corpul uman, în perceperea savantului este „atocmirea mădularilor la frumseţea trupului” (IE 262), pentru care distinge „mărimea trupului, arătarea trupului, puterea trupului” (IE 97). Constituţia omului presupune „..doaî picioare, cu cap şi nas şi cu toată

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4011 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:47:51 UTC)

alaltă forma omului" (IE 59, 86) „...din carne, singe, oase, vine, piele, păr şi alalte câte la materie să cuprind" (IE 95). Lexemul materie confirmă concepţia despre om ca „materie a creaţiei".

Cantemir, veritabil „anatomic" (IE 75), descriere „...părţile trupului" uman:

1. **Capul,** format din „osul capului „craniu" (IE 84), osului tidvei „craniu, ţeastă" (IE 69) sau „tidva capului", serveşte, după cum afirmă savantul, „spre îndesarea creierilor" (IE 69). Oasele feţei cuprind: „organul ochiului" (IE 67), care asigură „vederea ochilor" (IE 199) şi care se proeminează prin „albuşul ochilor" (IE 200), însoţite de „sprâncene (...) ridicate" (IE 185); „organul audzului" (IE 338); „organele limbii" (IE 72) sau „organele de voroavă" (IE 54).

Funcţiile anatomice ale acestora sunt prezentate prin: „budză mormoia" (IE 124), „nici ochiului la privală, nici nărilor la mirosală" (IE 129), „glasul fără articule din piept" (IE 172), „cu gura mărturisea" (IE 121).

2. **Gâtul,** al doilea segment, care leagă capul de trunchi, este amintit prin termenul laringa (el.) - gâtul, gâlejul, gâtlanul", explicat în Scara a numerilor şi a cuvintelor streine tâlcuitoare,

3. **Trunchiul,** format din:

- Torace sau „pieptul muritorilor" (IE 219), sau „grumazii". Autorul menţionează funcţia respiratoare, făcând o explicare topografică: „tot coşu îşi umplu" (= torace) (IE 87) „când să răsuflea, coşul îi răsuna" (IE 201).

- Abdomen sau „pântecele, vintrele" (IE 236). Aici se adăpostesc „vasele maţelor" (IE 190), care sunt şi „vase priimitoare (mold.) - stomahul, rândza, maţele şi toate măruntăiele în carile intră bucatele" (IE 43), „maţele şi ficaţii" (IE 12).

- Pelvis sau „pântecele (IE 236), evidenţiind funcţia de reproducere: „rodul pântecului", „fătul" (IE 188), „embrionaţi" (IE 240), „durerile naşterii", „zămăslit şi născut era" (IE 222) etc.

3.Membrele superioare, formate din „umăr", „braţ" (IE 118), „mânuli, brâncă" (IE 158), „degete", „palma" (IE 200) şi „organul răutăţii" - „unghiile" (IE 212).

4. Membrele inferioare sau „ale trupului picioare" (IE 118); aici menţionează „genunchii nu s-au înclinat" (IE 193), segment anatomic, care indică o verticalitate fizică, dar şi morală.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4011 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:47:51 UTC)

Aparatul locomotor este prezent prin: „oscioare" (IE 199), „cioloane" (IE 54), „suciţi muşchii" (IE 111), „încheieturile" (IE 69), „articulaţiile" sau „articule (lăt.) - încheietura osului şi a voroavii capete" (Scara a numerilor..).

Aparatul circulator e caracterizat prin: „uscate vinele goalelor cioloane" (IE 54), „ca sângele carile este să cură în vine" (IE 278), „milceluşe venişoarele" (IE 111). Dintre toate vasele sanguine, Dimitrie Cantemir se referă la: „sfigmos (el.) - vână moale carea pururea să bate, de pre a căriia clătire aşedzimîntul firii să cunoaşte" (Scara a numerilor..).

Şi toate „mădularele trupului" (IE 105), sunt acoperite cu „albă peliţă" (IE 111), cu „porii pielii" (IE 69), prin care „sudori vărsa" (IE 53). Savantul defineşte "porii (el.) - găurici prin piielea omului, prin carile ies sudorile" (Scara a numerilor..). Explică formarea melaninei: „arşiţa soarelui peliţa mută din albă în neagră" (IE 53).

Aspectul fizic al omului încorporează noţiunile de statură şi de vârstă: „de stat şi de vârstă mai mare era" (IE 225), „împiedicat de bâtrâneţe şi buiguit (= aiurit) de căruntеţe" (IE 122). Omul este unic în felul lui de a fi. Termenul fiziognomie (el.) este "ştiinţa firii de pre chipul obrazului şi a tot trupului" (Scara a numerilor..). Actualmente, lexemul fizionomie face trimitere la "aspect, chip, expresie, faţă, figură, înfăţişare, mină, obraz" etc.

Credinţa marelui cărturar în unitatea corpului fizic şi al sufletului este vădită: „şi cu trupurile şi cu sufletele armuţite şi amuţite" (IE 12); „ale trupului picioare şi ale sufletului aripi" (IE 118).

Dimitrie Cantemir foloseşte în abundenţă metafora antropomorfică: „ochiul zavistii" (IE 19), „chipul adeverinţei ascuns" (IE 45), „cu un obraz ce nu ştie a se ruşina" (IE 47), „pre faţa pământului" (IE 37), „mâna strâmbătăţii", „ochii vicleşugului" (IE 225). „Chipul cel fără chip" (IE 118), formula este o asociere prin excludere, un procedeu artistic folosit de către autor. „Chipul" (= faţa), de emoţii, de „răutate" rămâne „fără chip"; astfel „chipul" exteriorizează fizicul şi moralul omului.

Termenul metaforă antropomorfică este pus în circulaţie de către Stephen Ullmann (Ullmann 1952), considerat o formă stăveche şi universală de metaforă, numită şi metafora transpozitivă, întrucât au loc transformări metaforice, univoce sau biunivoce: concret→abstract; uman→non-uman (Druţă, 2013, p. 98).

Epitetele metaforice dovedesc un simţ artistic de invidiat: „crieri de aramă" (IE 51), „cuvinte de sânge" (IE 191), „limbă vicleană" (IE 152), „vârtoasa inimă" (IE 152), „inimile proaste", „organul răutăţii" (IE 212) etc.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4011 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:47:51 UTC)

Metonimiile sunt omniprezente: „nici nu putea afla ureche în văzduh şi pre pământ" (IE 30), „plecarea capului" (IE 102), „ridicarea nasului" etc.

Elemente de terminologie clinică

„Că ce este adulmăcarea minţii sau care este icoana înţelepciunii, fără numai cele ce ochiul trupului şi ochiul sufletului să le vadză şi să aleagă..." (IE 117)

Savantul explică **starea de sănătate** şi **starea patologică** în limitata relaţiei trup → suflet. Veritabil psiholog, savantul menţionează importanţa echilibrului emoţional, lipsa conflictului interior în menţinerea sănătăţii, căci „viaţă stând şi buna socoteală slujind, tuturor tămădiure şi vindecare să nedejduieşte" (IE 236) . Este „în chipul puterii sufletului" (IE 117), „sănătate şi toate cele sufletului şi trupului folositoare" (IE 20). Boala se instalează în discordanţa ego şi super ego, care provoacă „a trupului slăbăciune şi micşorare a sufletului" (IE 67). Consecinţele sunt vădite: „chinul trupului carnea domoleşte, iară pedeapsa sufletului, oasele topind, inima răneşte" (IE 111). Altfel spus, marele cărturar consideră „betejirea şi julirea cinstei" (IE 43) ca factor major în instalarea stării patologice.

Referindu-se la **etiologia** (cauzele) **bolilor**, Dimitrie Cantemir delimitează:

a) Surmenajul: „osteninţa căutării sudori pe trup umedzeşte, iar grija neîncetată vlaga inimii topeşte" (IE 235); „somn fără somn şi odihna fără odihnă" (IE 238).

b) Indigestia: „stomahul îşi tulburară" (IE 69), „că precât greu bucatele vârtoase stomahului slab aduc" (IE 70), „mănuntaiele i să întorcea, stomahul tare îl chinuia. Vai..maţele...mănuntăile, pântecele, vintrele...Boala nenedejduită pre leac s-au dat, morţii numai leac între muritori nu s-au aflat" (IE 236).

c) Senilitatea: „buiguit (= aiurit) de căruntеţe" (IE 122).

d) Dezechilibrul celor patru umori (bila galbenă, sângele, flegma, bila neagră): „Unde el (Inorogul) la loc slobod şi la câmp larg a trăi deprins fiind, de nevăz în curândă vreme, în melanholie în buhăbie, din buhăbie în slăbăciune, din slăbăciune în boală" (IE 167).

Aşadar, este „slăbăciunea", care prevesteşte boala şi face parte din şirul logic: „melanholie"→ „buhăbie" → „slăbăciune" → „boală". „…ce nici împins de flegmă a tuşi macară nu mi s-ar cădea". Prin relaţia „flegmă"→ „a tuşi", se oferă o etiologie empirică a tuberculozei.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4011 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:47:51 UTC)

„Vulpea…întâi în melanholiia ypohondrică, apoi în tusa cu sânge mutându-să de multă vitionare şi boală uscăcioasă toate vinile i s-au întins şi toate mădularele…" (IE 125): „melanholie"→ „tusa cu sânge" → „boală uscăcioasă" – oftică.

În Scara numerilor..., termenul ypohondriac (el.) este explicat prin "boala carea sminteşte fantazia, slăbiciunea părţilor trupului carile sunt pregiur inimă", iar melanholie (el.) - „boală de voia rea, pătimirea întristării, fiierea neagră". Aceste patru umori formează temperamentul (lăt.) – „aşedzământul, stâmpărarea firii, întregimea sănătăţii" (Scara a numerilor..).

e) Apelpisia (el.) – "deznedejduirea, scăparea a toată nedejdea" (Scara a numerilor..). Temenul s-a menţinut ca formă şi ca sens. Actualmente, apelpisia indică "starea de deznădejde, de desperare sau de exasperare".

f) Etiologie necunoscută: „leacul acestei necunoscute boale" (IE 239).

Dimitrie Cantemir face o prezentare **a semnelor** în instalarea patologiilor. Referindu-se la termenul propriu-zis, cărturarul menţionează: symptomatic (el.) – "din tâmplare, din cădere, carile nu din tocmala înainte mărgătoare s-au făcut" (Scara a numerilor..). Autorul recurge la traducerea literală: < gr. symptoma<syn "cu" + piptein "a cădea, a se întâmpla".

Aşadar, în roman sunt atestate următoarele **simptome**:

a) Simptome în intoxicaţie: „sughiţare" (IE 111), „cumplita durere...trupul le beşica..la ficaţi le străbătea ..." (IE 183), „uscăciune cu tusă şi cu opentele lepăda nu mă lasa slăbăciunea" (IE 160).

b) Simptome în boala mentală: „capul să ameţeşte, picioarele dovedesc, şi când mădularele buiguesc, lipsa crierilor arată" (IE 227).

c) Simptome în boală infecţioasă: „strănuta" (IE 184), „capul li se învărtejea, graţă li se scornea" (IE 184); „la chip veştedă şi gălbegioasă, ca cei în boală împărătească" (= gălbinare) (IE 143).

d) Simptome în boală virală şi în răceli: „hirişiia răcelii" (IE 43), „chinuri şi dureri" (IE 62).

e) Simptome în traumatisme: „durerea osului zdrobit" (IE 160).

f) Este menţionată şi boala asimptomatică**:** „boala ascunsă pe doftori şi pe doftorii batgiucureşte şi pre cele ce dzace până la moarte măguleşte" (IE 236).

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4011 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:47:51 UTC)

În continuare vom încerca **o calsificare a maladiilor** atestate în roman:

A. În funcţie de evoluţie:

- boală cronică: „că rana obritindu-să şi patima învechidu-să, a să vindeca cu nevoie va fi" (IE 260). Boala hronică (el.) este „boala carea ţine cu ani, cum ieste oftica, dropica şi alalte" (Scara a numerilor...);
- boala latentă: „simţi boala mai lâncedă decât toată boala" (IE 219), „glas lânged...simţire nesimţită simt şi pătimire nepătimită pat" (IE 239).

B)În funcţie de prognostic ori „de unde a prognostici" (IE 165):

- boli incurabile: „în boala fără leac" (IE 107);
- boli curabile „pentru amurţeala oţăros glasului lui leac să afle, pre toţi vrăjitorii şi doftorii...cerca, şi acmu şi doftorul cel bun găsise şi leacul nimerise..."(IE 170).

Autorul explică: prognostic (el.) - „cunoştinţă înainte, gâcitoare, gâcire" (Scara a numerilor...); o traducere literală a termenului: < lat. prognosticum, < gr. prognostikon, <pro "înainte" +gnosis "cunoaştere".

C)În funcţie de modul de alterare:

- boli la nivel de organ: „orbul asupra ochilor, şi şchiopul asupra picioarelor, şi surdul asupra audzului" (IE 78); „limba fâicavă (= bâlbâită) (IE 72), „amuţirea din lipsa organelor de voroavă" (IE 54), „uscarea vinelor" (IE 200), „piciorul cel dropicos", „afectat de dropică, umflat, greoi" , „pasul cât de tremurăcios" (IE 117), „ochi bolnavi" (IE 210);
- boli funcţionale, aici sunt prezente, în special, dereglările mentale: „beteag de minte" (IE 117), „scămos la minte", „dodeială" (= tulburare psihică) (IE 211), „pierderea minţii" (IE 109), „toată anomalia şi rătăcirea firii" (IE 147), „rana minţii netămădiută" (IE 87).

D)În funcţie de cauzele care le generează:

- bolile infecţioase: „ciuma", „lingoarea...şi troana (troahă)" „ guturai, flegmă... (IE 113);
- traumatismele: „os prin os pătruzându-şi şimădular prin mădular zdrobindu-şi" (IE 192);

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4011 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:47:51 UTC)

- malformaţiile congenitale: anomalia (el.) - „îndrăptnicie, lucru(...) carile merge împotrivă” (Scara a numerilor...).

Sensibilitatea organismului uman marele cărturar o denumeşte prin diathesis (el.) - “orânduiala firii, năstav, abaterea firii, în ce să pune firea” (Scara a numerilor...). În prezent, termenul diateză indică “predispoziţie a organismului la anumite boli (< gr. diathesis “dispoziţie”).

Dimitrie Cantemir remarcă funcţionarea organismului ca un tot întreg: „că precum o boală şi o fierbinţeală cât de puţin în trup sau o durere cât mai mică într-un mădulariu tot trupul spre neaşedzare şi pătimire aduce” (IE 113), „un mădulariu cu netămăduită boală pătimind, princet, princet, tot trupului moarte pricinueşte” (IE 62).

Aşadar, marele cărturar menţionează că starea de boală se stabileşte atunci când „rânduielile sănătăţii” (IE 247) sunt violate, când „rana şi boala poftei” (IE 262) predomină şi atunci mergem la „adevăraţii doftori” (IE 119), care ştiu durerea „a şicui” (=a alina), căci „după fire doftor, după doftor leacul şi după leac ca acela tămăduire” (IE 240). Concomitent, Dimitrie Cantemir foloseşte şi termenul ţirulic (leş.), specificând că este „vraciu carile tămăduieşte ranele, frânturile” (Scara a numerilor...), adică chirurgul. Cuvântul frânturi, cărturarul îl foloseşte şi în explicarea termenului hiromandie (el.) - „vrajea carea pe crăpăturile şi în frânturile mânii să face” (Scara a numerilor...), stabilind astfel o relaţie de omonimie.

Verbum sanat. Savantul pune în evidenţă puterea tămăduitoare a cuvântului, care slăbeşte boala şi fortifică sănătatea: „numai în cuvânt...şi tot feluri de farmacuri descântătoriu prin urechile tuturor” (IE 119). Cuvântul este farmac (= medicament). Ulterior, grecescul pharmakon „medicament” în limba română evoluează în: elementul terminologic farmaco- şi cuvântul farmec, farmece „vrajă” <lat. pharmacum < gr. pharmakon.

Şi aşa cum „la cel bolnav sănătatea de mare preţ este”(IE 240), pentru a vă vindeca mai întâi de toate e necesar **„i**nima şi sufletul înainte a vă vărsa” (IE 119)... „că pre cât este de lăudat doftoriia bună la boală pre atâta este încă mai lăudat aşedzământul la răscoală” (= boală) (IE 119).

Elemente de terminologie farmaceutică

Dimitrie Cantemir defineşte obiectivul farmacologiei prin: „**chipul boalei în chipul sănătăţii să prescimbe”** (IE 240) .

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4011 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:47:51 UTC)

Relaţia trup→suflet este pusă din nou în evidenţă: „mai uşor este a suferi obrenteala ranii la aer scoasă decât patima (= durere, boală) sufletului către împotrivnic arătată” (IE 42), „răutatea bolii doftorii o tămăduiesc, iar boala sufletului leacurile apotecarilor nu ştie” (IE 243). Dimitrie Cantemir, defineşte termenul apothecariu (el.) (= farmacist) “cela ce şede la prăvălie, şi, mai cu de-adins, cela ce vinde ierbi, doftorie” (Scara a numerilor...).

Boala, o dată instalându-se, se cere „şi leacul de să şi afla, că fără leac numai moartea la muritori este” (IE 205).

În funcţie de efectul curativ, leacurile menţionate de către Dimitrie Cantemir sunt, în mare parte, analgezice: „leacul carile împotriva durerii” (IE 243), „leacul arsurii ţiind, pojarul carile mănuntaele topea” (IE 258).

În funcţie de modul de administrare, „doftoria” se administrează prin:

cavitatea bucală (per os) şi cutanat: „pre la răni te unge, aşa leacul îşi vei afla” (IE 243).

În funcţie de forma doftoriei, se deosebesc: „pilulile” (IE 218) şi unguentele: „precum rana veche şi adâncă prea lesne a se tămădui”, „ ....precum la rana rea şi grea mehlemul - „unsoare cu care să slujesc turcii la rane” (Scara a numerilor...) (IE 205).

Tratamentul vizat este cel naturist, în baza plantelor medicinale; aici autorul include şi aromatele (el.) - “toate săminţele, ierbile şi unsorile frumos mirositoare” (Scara a numerilor...). Astfel, autorul se referă la aromoterapie. Un alt tratament atestat este dietoterapia: „nici dieta doftorilor...” (IE 160).

Leacul şi puterea leacului” (IE 258) se axează pe „receta leacului boalei” (IE 243). Savantul foloseşte cuvântul „recetă”, care va deveni ulterior una dintre cele mai uzuale manifestări în scris ale medicului; o „scrisoare” destinată farmacistului şi care cuprinde modul de preparare, de administrare a „doftoriei” (IE 243): „recetele ştiinţei mele şi strimte chichiţele ierbilor doftoriei” (IE 119). Referindu-se la recetă (ital.), cărturarul o descrie în felul următor: „izvodzel de leacuri, carile trimăt doftorii la spiţeri, să facă leacul asupra boalei” (Scara a numerilor...). În această definiţie se atestă a altă denumire a profesiei de farmacist - spiţer, un împrumut din italiană. Leac are nu numai boala, dar şi lucrul: modul (lăt.) - „chipul, mijlocul, leacul lucrului greu” (Scara a numerilor...).

În „rană nesuferită şi boală netămăduită” (IE 205), se recomandă „antidotul” (IE 118) (el.) – „leac împotriva boalei ce să dă” (Scara a numerilor...). Dar uneori „doftoriia

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4011 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:47:51 UTC)

boalei aeştiia nenedejduită este" (IE 205) şi atunci omul rămâne „neisţelit (slov.) – „netămăduit, nevindecat, lucru carile nu poate avea leac" (Scara a numerilor...).

Dimitrie Cantemir menţionează că uneori: „sub numele doftoriei (...) otravă să vândză" (IE 282), dar remarcă şi „antifarmecul (el.) - leac împotriva otrăvii" (Scara a numerilor...). Otrava se echvalează „cu hulele" (IE 92) sau „otrava limbii"(IE 218): „dulce voroavă...antifarmec tuturor hulelor este" (IE 92).

Descântecul, ca formă de tămăduire "prin cuvânt" este prezent în lucrarea lui Dimitrie Cantemir: „descântece ...descântând" (IE1 49); efectle descântecului sunt miraculoase; de la tămăduire până la „facerea" omului: „laptele,după descântec,îndată a să închega şi mădularele unul după altul a să lega începură. După aceia vinele după oasă întinzându-să, toate părţile trupului şă clăti şi supţirea piele peste dânsele pelicioară a să lipi şi îndată o frumoasă fecioară ...stătu" (IE 272).

„Doftorul bun ştiinţă în cap, iar ierbile în câmp le are şi unde chichiţele văruite şi pilulile şicuite sunt, acolo bolnavul să amăgeşte, iară nu să tămăduieşte" – această sentinţă comţine un adevăr incontestabil.

Concluzii

Dimitrie Cantemir, considerat „pionier al internaţionalizării terminologiei româneşti" (Bahnaru, 2011, p. 69), prin „numeroase neologisme...a intuit, într-o oarecare măsură, linia de dezvoltare a limbii române literare" (Rosseti, Cazacu, 1961, p. 316).

Terminologia medicală în romanul Istoria Ieroglifică este prezentă prin termeni medicali populari, termeni medicali de origine greacă şi latină, termenii perifrastici. Termenii utilizaţi formează relaţii de sinonimie (doftor = vraci, ţirulic), omonimie (frânturi), antonimie (farmec ≠ antifarmec).

Marele cărturar menţionează necesitatea „împrumuturilor cuvintelor streine..." care spre "hirişa limbii noastre a purcede a îndrăzni a aduce (...) de la cea elinească întâi îndemnându-să, cu deprinderea îndelungă şi a limbii sale supţiere şi a cuvintelor însămnare s-au agonisit. Într-acesta chip, spre alte învăţături grele, trebuitoare numere şi cuvinte, dându-te, a le moldaveni sau a le români sileşte, în moldovenie elinizeşte şi în elinie moldoveniseşte".

Bibliografie

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4011 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:47:51 UTC)

Bahnaru, V. Dimitrie Cantemir, pionier al internaţionalizării terminologiei româneşti. În: Terminology and translation studies. Plurilingual terminologyin the context of european intercultural dialogue, Cluj-Napoca: Scientia, 2011, p. 69-84.

Cantemir, D.Istoriia Ieroglifică, roman alegoric. Chişinău: Literatura Artistică, 1987.

Istoriia Ieroglifică, în doaăsprădzece părți împărțită, aşijderea cu 760 de sentenții frumos împodobită, la începătură cu scară a numerelor dezvălitoare. Iară la sfârşit cu a numerelor streine tâlcuitoare. https://ro.wikisource.org/wiki/Istoria_ieroglific%C4%83

Druţă, I. Dinamica terminologiei româneşti sub impactul traducerii. Chişinău: CEP USM, 2013.

Parii, B. et al. Medicamentul de la Adam până la Ştefan celMare şi Sfânt. Chişinău: Tipografia Centrală, 2006.

Rosseti, Al; Cazacu, B. Istoria limbii române literare. Vol. I. Bucureşti: Editura Ştiinţifică, 1961.

Ullmann, St. Précis de semantique français. Berne: A. Frankee S. A.,1952.

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, ISBN: 978-606-8624-03-7

BDD-V4011 © 2016 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:47:51 UTC)